

Ἐν τῇ κεφαλίδι δὲ τοῦ βιβλίου εὐρίσκονται οἱ γνωστοὶ στίχοι α' Σίγησον, Ὅρφευ, ῥίψον, Ἑρμῆ, τὴν λύραν ἄτλ. ποιηθέντες ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ, οἵτινες εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς μετὰ ταῦτα ἐκδόσεις τοῦ ψαλτηρίου φέρονται ἀνώνυμως. Ἐν τέλει δὲ ἐπὶ τῶν καὶ οἱ ἐξῆς στίχοι.

Διδίδι μελῶδες μουσικῆς ἀποκρύφου,
Σὺ μὲν θανὼν καὶ δι' αὐτῶν καὶ θανὼν
(λόγων,

Ἡμῖν δὲ τὴν σὴν ἐμμελῆ διδῶς λύραν.
Ἡς ἴσθιν εὐρεῖν ἐμμελῆ τὰ πρακτέα.
Καὶ γὰρ δι' αὐτῆς μουσικῶς κινουμένης
Διδώκεται μὲν ἑμπάθος πᾶσα φύσις
Ἐλαύνεται δὲ δοῦλός τῆς ἅπας πόνης.
Συστέλλεται δὲ συμφορῶν ἀπληστία
Κοιμίζεται δὲ γνωστικῆς ἄλμης κλύδων,
Στηρίζεται δὲ τῶν παθῶν ἡ στερρότης
Καὶ τέρπεται μὲν τῆς ψυχῆς ἡ σήμετης
Ἐλέγχεται δὲ τοῦ Σατάν ἡ φαυλότης
Ἐκ τῆς νοητῆς τῶν μελῶν εὐρυθμίας.
Ὡς τις τοσαύτην εὐρεῖν ἀνθρώπων χάριν
Εἰ μὴ οὐ τὴν πρέπουσαν ἀνθρώποις χάριν;

διακρινόμενοι, κατὰ τὸν περίπτωτον Μουστοξύδην, διὰ τὴν εὐσέβειαν μᾶλλον τοῦ γράψαντος ἢ διὰ τὴν ποιητικὴν αὐτῶν ἀξίαν. Εἰς τὸν Δεκάδου ἀποδίδεται καὶ ἕκαστος εἰς πᾶσαν ὥδην ἐπιγεγραμμένος στίχος α' Ἀρδὴν βυθίσας Φαραῶ Μωσῆς λέγει» κτλ.

Ὁ Δεκάδους ἀπετέλεσε μέλος τῆς περιφήμου Ἀλδιανῆς Ἀκαδημίας, ἧς ὁ κανονισμὸς συνετάχθη ἑλληνιστὶ ὑπὸ Σκηπίωνος τοῦ Καρτερομάχου καὶ σκοπὸν εἶχε τὴν ἐξάπλωσιν καὶ διάδοσιν τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης.

Πότε ἀκριβῶς ἀπέθανεν ὁ Δεκάδους ἀγνοεῖται καὶ ὁ μὲν Μουστοξύδης, ὁ Σάθας καὶ ὁ Δὲ Βιάζης λέγουσιν ἀπλῶς μετὰ τὸ 1526, ἐπεὶ ἐποίησεν ἀκολουθίαν τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Νεομάρτυρος μαρτυρήσαντος τῷ 1524. Νομίζομεν ὅμως ὅτι δυνάμεθα νὰ πλησιάσωμεν περισσότερον λέγοντες ὅτι ἀπέθανε μετὰ τὸ 1540, ἐπεὶ διετῆρει ἀλληλογραφίαν μετ' Ἀλεξάνδρου τοῦ Νερούλη (Η. Χιώτου Πανδώρας ἔτος 1Α') ὅστις ἐγεννήθη περὶ τὸ 1520. Καὶ ἐπὶ τῇ ὑποθέσει λοιπὸν ὅτι καὶ μόνον εἰκοσαετῆς ὁ Νερούλης ἔγραφε πρὸς τὸν Δεκαδῶνα, ἀναγκαίως τῷ 1540 ἔζη, καὶ τίς οἶδε μετὰ πόσα ἔτη

ὑστέρων ὁ λόγιος οὗτος Κερκυραῖος ἐτελεύτησεν.

Ὁ Δεκάδους ἐκτὸς τοῦ ἄνω ρηθέντος προοιμίου καὶ στίχων ἔγραψε —Μαρτύριον καὶ Ἀκολουθίαν τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Νεομάρτυρος τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων, ἀθλήσαντος ἐν ἔτει 1526.— Ἡ ἀκολουθία αὕτη εὐρίσκεται εἰς τὸ Ἀνθολόγιον.

—Ἀκολουθίαν τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου, τοῦ ἐν Μετεώρῳ ἀσκήσαντος.— Ἡ ἀκολουθία αὕτη ἐτυπώθη κατὰ πρῶτον ἐν Βενετίᾳ 1788, τύποις Δημητρίου Θεοδοσίου.

—Κανονικὴν ἔκθεσιν εἰς τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Βασιλείου πρὸς Ἀμφιλόχιον.

Ἐπιστολαὶ τοῦ Δεκαδίου σώζονται, μία πρὸς Θεόδωρον Φωτεινόν, μία πρὸς τινα Τιμόθεον καὶ μία πρὸς τινα Ἐμμανουὴλ Ῥήτορα καὶ ἄλλη πρὸς Νικῆταν Φαῦστον.

Πρὸς τὸν Δεκάδου ἀπευθύνεται ἐπιστολὴ Ἐμμανουὴλ Βαρβάρου καὶ Ἀλεξάνδρου Νερούλη, ἣν ἀνέκδοτον εὐρεθῆκεν ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Ταυρίνου ὁ ἀκάματος κ. Χιώτης.

Ἐν Κερκύρᾳ 1877.

ΗΡΑΚΛΗΣ ΣΤΑΥΡΟΣ.

ΟΙ ΑΙΧΜΑΛΩΤΟΙ ΤΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΥ

ΚΑΙ Η

ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΑΒΥΣΣΙΝΙΑΣ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ

ΤΩΝ ΑΓΓΛΩΝ.

ὑπὸ

Δ^{ος} ΒΛΑΝΚ

ἐνὸς τῶν αἰχμαλώτων.

Α'.

Τὸ Αἰθιοπικὸν κράτος—Μεγαλεῖον καὶ ἔκπτωσις αὐτοῦ.—Ἀρχαὶ καὶ στάδιον τοῦ Κάσσα μάλλον γνωστὸ ὑπὸ τὸ ὄνομα Θεόδωρος αὐτοκράτωρ ἢ βασιλεὺς τῶν βασιλείων τῆς Αἰθιοπίας.

Ἡ γεωγραφικὴ περιφέρεια ἧτις ἐ-

σφαλμένως καλεῖται 'Αβυσινία¹, ἀλλ' ἥστινος οἱ κάτοικοι διατηροῦσι τὸ ἀρχαῖον ὄνομα Αἰθιοπία, ἐσχημάτισέ ποτε ἐν ἰσχυρὸν κράτος πρὸς Ἀνατολάς, ὀριζόμενον ἀπὸ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης, πρὸς Βορρᾶν ἐκτεινόμενον εἰς τὰς πεδιάδας τοῦ Kerk-el-Gash² καὶ Σενναάρ,³ πρὸς δυσμὰς ὑπερβαῖνον τὴν μεγάλην καμπύλην τοῦ 'Αβδαί³ καὶ πρὸς νότον τῶν πηγῶν τοῦ Hawash² καὶ Godjeb; Εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην τὰ ἐρείπια τῆς 'Αδοῦλιδας⁴ καὶ 'Αξούμ,⁴ οἱ ἀρχαῖοι λαξευτοὶ ναοὶ τῶν χριστιανῶν ἐν ταῖς πλευραῖς ἐράχων κειμένων πέραν τῶν ὁρίων τῆς χώρας ταύτης—παραδόσεις γραπτὰ καὶ ἡ προφορικὴ παράδοσις ἐγκεχαραγμένη οὕσα ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ λαοῦ,—ἀπαντῶσι καταφατικῶς.

'Η ἐκπτώσις τούτου τοῦ κράτους ἀνέρχεται πράγματι εἰς ἐποχὴν ἀγνωστον εἰς τοὺς χρονογράφους Εὐρωπαίους. Ὅτε πρὸς τὸ τέλος τοῦ δεκάτου πέμπτου αἰῶνος, οἱ Πορτογάλλοι ἤλθον κατὰ πρῶτον εἰς συνεπαφὴν μετ' αὐτοῦ εὗρον τὰ ὄριά του κατεστραμμένα, πανταχοῦ ἐκτεθειμένα εἰς ἐπιδρομὰς καὶ εἶδον ἐν τοῖς θεσμοῖς καὶ ἥθεσιν αὐτοῦ γεραντικὴν ἐκπτώσιν.

'Ο Σκώτος 'Ιάκωβος Βρούσε⁵ ἐπισκεφθεὶς πρὸ ἐνὸς αἰῶνος τὴν 'Αβυσινίαν, εὗρεν αὐτὴν παραδεδομένην εἰς τὰς φρικαλεότητας τοῦ ἐμφυλίου πολέμου. Ἐν ἐκάστῃ ἐπαρχίᾳ οἱ αὐλικοὶ (i maestri di polazzo) ἀνύψονον, προεκήρυττον, ἔστεφον τινα ἀμφίβολον βλαστὸν τῆς ἀρχαίας βασιλευούσης γενεᾶς. Εἴτα ἠφάνιζον τὰ φαντάσματα ταῦτα τῶν βασιλευόντων ἡγεμόνων, κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς ἢ κατὰ τὴν ἰδίαν φιλοδοξίαν. Ἀπαντες οἱ ἀρχη-

γοὶ αὐτοὶ ἀδιαλλάκτων πατριῶν, προκλοῦντες ἀλλήλους ἀπὸ αἰώνιον μῖσος καὶ ἐκδίκησιν, μεθύνοντες ὑπὸ τῶν νικῶν, ἐξηγριωμένοι ὑπὸ τῶν ἡττῶν, μετεχειρίζοντο τοὺς πολεμίους τῶν με ἀνήκουστον βαρβαρότητα, καὶ ἐπέτρεπον ταῖς ἐπαδαῖς αὐτῶν πᾶσαν παρεκτροπὴν. Ἡ Κόνδαρ, πρωτεύουσα τούτου τοῦ δυστυχοῦς τόπου, ἐπλημμύρει ἐξ αἵματος, καὶ αἱ ὕαι ἐλκυόμεναι ἐκ τῆς τῶν πτωμάτων σήψεως κατέβαινον ἀνὰ κοπάδια ἐκ τῶν ὁρέων ἐκ καιρῷ νυκτὸς ὅπως νέμονται τὰ ἄταφα πτώματα.

'Η κατάστασις αὕτη τῶν πραγμάτων παρετάθη μέχρι τῶν ἡμερῶν μας. Ἐπὶ τέλους δὲ οἱ μεγιστᾶνες ὑφ' οἰονδήποτε τίτλον (bi rozo Dedjamatch) ἀντιβασιλέων ἢ πολεμάρχων, ἐγκαταλιπόντες τὴν ψευδῇ πρόφασιν τῶν συμφερόντων τῆς ἀρχαίας δυναστείας, ἐδήλωσαν φανερά τὰ σχέδια προσωπικῆς ἀνεξαρτησίας καὶ κυριαρχίας.

Κατὰ τὸ 1848, ὁ ῥάτς (raz) 'Αλῆ (ξένος τις καταγομενὸς ἐκ Γάλλας) ὤφειλε μᾶλλον εἰς τὰς ραδιουργίας τῆς μητρὸς του, ἄλθουθς Φρεδεγόνδης,⁶ Ἀφρικανῆς, ἢ εἰς τὴν προσωπικὴν του ἀξίαν, τὰ πρωτεῖα ἐν τοῖς ἀρχηγοῖς τῆς φεουδαλικῆς ἐκείνης ἀναρχίας. Μόλον τούτου οἱ μεγαλείτεροι τιμαριούχοι, ὁ Οὐδιέ ῥάτς τοῦ Σάμεν καὶ Τίγρε⁷, ὁ Βέρρος-Γουόσσης, πολέμαρχος τοῦ Γόδζαμ, τῷ ἠρνήθησαν πᾶσαν ἀνακούφισιν ἢ φανερώς ἐστασίασαν κατ' αὐτοῦ.

Τότε ἐν τῇ σκηνῇ ἐφάνη νέος ὑποκριτής. Οὗτος ἦτον ὁ Κάσας Dedjamatch, ἦτοι διοικητὴς τοῦ Κουάρά, ἐπαρχίας ὀριζομένης ὑπὸ τοῦ Σεννάρ. Ὁ ἄνθρωπος οὗτος ὦν ἀσήμου καταγωγῆς ἀλλ' ἀμέτρου φιλοδοξίας, λίαν

1) Ἐκ τοῦ ἀραβικοῦ El-Habesh σημαίνοντος ἐννοσιν διαφόρων γενῶν.

2) Ὄνομα ποταμοῦ. *) Ὅσαι τῶν σημειώσεων ἔχουσιν ἀστερίσκον εἰσὶ τοῦ μεταφραστοῦ.

3) Ὄνομα χώρας.

4) Ὄνόματα πόλεων ἐν 'Αβυσινίᾳ.

5) James Bruce travels. 3. vol.

6) Ἡ Φρεδεγόνδα ἦν βασίλισσα τῆς Γαλλίας γυνὴ τοῦ Χιλπερίκου περίφημος οὐχ ἦτον διὰ τὰ ἀνδραγαθήματα ἢ τὰ κακουργήματά της.

7) Ὄνόματα τόπων ἐν Αἰθιοπίᾳ ἢ 'Αβυσινίᾳ.

ἐνωρίς ἐνομίσθη προωρισμένος νὰ ἀ-
νυψώσῃ τὴν δύναμιν καὶ τὴν δόξαν
τοῦ Αἰθιοπικοῦ κράτους, καὶ ἐβάδισε
πρὸς τὸν σκοπὸν διὰ μέσου πατρῶν
τῶν ὁδῶν τῆς αὐθαδείας, τῆς πονη-
ρίας καὶ βίας. Ἀρχίσας οὗτος ἀπὸ τὸ
νὰ ἀποποιῆται ὑπακοὴν εἰς τὴν βα-
σίλισσαν, μητέρα τοῦ Ράτς Ἀλῆ, ἧς
ἡ διοίκησις τοῦ ἥτο προικισμός,
κατεπολέμησεν ἀλληλοδιαδόχως ὅλας
τὰς στρατιάς, ἀς αὐτῇ ἔστειλεν ἐναν-
τίον του, καίτοι ἐπηγγέλλετο πίστιν
πρὸς τὸν Ράτς, ἄχρις οὐ ὁ ἀριθμὸς τῶν
ὁπαδῶν του, ὑπεραυξηθεὶς ἐκ τῆς φή-
μης ἣν ἔλαβε ὡς ἀνδρείος στρατιώ-
της καὶ γενναῖος στρατηγός, ἐπέτρε-
ψεν εἰς αὐτὸν ν' ἀποθέσῃ τὸ προσω-
πεῖον καὶ νὰ διακηρυχθῇ ἀντάρτης.
Κατατροπώσας κατὰ τὸ 1853 ἀλλη-
λοδιαδόχως τοὺς στρατιώτας τοῦ δι-
οικητοῦ τοῦ Γουόσκο καὶ Οὐβιέ ἐναν-
τίον του σταλέντας, συνέλαβε τὴν
τρομερὰν ἀπόφασιν νὰ ἐπιτεθῇ κατὰ
τοῦ Ράτς Ἀλῆ πρωτοπικῶς. Προέβη
εἰς τὰ ἔχνη του πέραν τοῦ Κυανοῦ
Νεῖλου ἐν ταῖς κοιλάσι τοῦ Godjam
καὶ μολοντί ὑπερεῖχε τὸ ἱππικὸν Γάλ-
λα, τῷ ἐπέφερε τελείην ἥτταν. Ὁ Βίρ-
ρο-Γουόσκος ἐν τῷ μυχῷ τοῦ Godiam
καὶ ὁ αὐτὸς Ubie ὀχυρωθεὶς ἐν τοῖς
ὄρεσι τοῦ Σάμεν μετ' ὀλίγον προσε-
βλήθησαν, ἐνίκηθησαν καὶ ἠχμαλωτί-
σθησαν. Ἡ παράδοσις τῶν ὀχυρωμά-
των τοῦ Obie παρέσχον εἰς τὸν νι-
κητὴν μεγάλους θησαυροὺς ἐπισεσωρευ-
μένους ἀπὸ τριῶν γενεῶν καὶ τὴν
ὑποταγὴν ἢ τὴν σύλληψιν τῶν ἐπι-
λοίπων μεγάλων ἀνεξαρτήτων ἀρχη-
γῶν μεταξὺ τῆς παρὰ τὴν Εὐρυθρὰν
θάλασσαν ἀλύσεως τοῦ Κυανοῦ Νεῖ-
λου καὶ τῆς λεκάνης τοῦ Βασιλο.⁴

Ὁρῶμεν νὰ ἀναφέρωμεν μετα-
ξὺ τῶν ἀξιοσημεσιῶν αἰχμαλώτων
τὸν Βαλγάδδα—Ἀρέαν, τὸν ἥρωα τοῦ
Ἐνδέρτα⁴ τὸν πιστὸν φίλον τῶν Γάλ-

λων ὃν παραβίασις ἀπάντων τῶν δι-
καιωμάτων τῶν λαῶν ἔρριψεν εἰς τὰ
σίδηρα τοῦ Κάσσα ἐνθα ἐπεραΐωσεν ἀ-
μαυρῶς σταδίου ἐκ τῶν μάλλον ἱπο-
τικῶν ἅτινα ἐνέπνευσαν τοὺς ραψῶδους
τῆς νεωτέρας Αἰθιοπίας.

Οὕτω δὲ ὁ Κάσσας ἐξαφανίσας πάν-
τας οὔτινες εἶχον δεσπόσει αὐτοῦ, ἐστέ-
φθη ὑπὸ τοῦ (Abuna) πατριάρχου τῆς
Ἀβυσσινίας ὑπὸ τὸ ὄνομα Θεόδωρος,
Atsè, ἥγουν βασιλεὺς τῶν βασιλείων
τῆς Αἰθιοπίας.

Ἀπὸ ἐκυρώθη οὕτω τὸ κράτος τῶν
θηρσκειντικῶς ἐπεχείρησε νέαν κατάκτη-
σιν, τὴν τοῦ Shoa, βραχεῖα δὲ ἐκ-
στρατεία τῷ ἤρκεσεν ἵνα ἐνώσῃ εἰς τὸ
κράτος ἐκείνην τὴν ἐπαρχίαν, ἣτις εἶ-
χεν ἀποχωρισθῇ ἀπὸ πολλῶν αἰώνων,
καὶ ἵνα καταναγκάσῃ καὶ τοὺς ἐν τῷ
μεταξὺ λαοὺς Γουάλλος Γάλλας (Wu-
allos Callas) ν' ἀναγνωρίσωσι τὴν ἐ-
ξουσίαν του. Τοιουτοτρόπως οὗτος πε-
ριέλαβε ἅπασαν τὴν Αἰθιοπίαν ὑπὸ
τὸ σκῆπτρον του. Φθάσας δὲ εἰς τὸ
τέμαχ τῆς φιλοδοξίας του, φαίνεται
ὅτι ἤθελε νὰ δικαιώσῃ αὐτὴν διὰ τῶν
πράξεών του καὶ νὰ ἀποπειραθῇ τὸ
εἰρηνοποιῶν ἔργον τοῦ μεταρρυθμιστοῦ.
Αὐτὸς ἤψατο ἀπάντων, νόμων, ἡθῶν,
ἔξεων καὶ ἄχρι τοῦ τρόπου τοῦ ἐν-
δύεσθαι, καὶ ἠθέλησε νὰ ὑπαγάγῃ τὸ
πᾶν ὑπὸ ἓνα κανόνα. Κατήργησε τὴν
δουλεμπορίαν εἰς τὰ κράτη του, ἐκώ-
λυσεν ἐν τοῖς στρατοῖς του τὸ φρι-
κτὸν ἔθος τοῦ νὰ ἀκρωτηριάζωσιν ἐπὶ
τοῦ πεδίου τῆς μάχης τοὺς ἐχθροὺς,
καὶ δὲν ἐπέτρεψε τὴν βάρβαρον συ-
νήθειαν τοῦ ἀστικοῦ νόμου τοῦ νὰ
ἀφίνῃ τοὺς φονεῖς εἰς τὴν ἐξουσίαν
τῶν συγγενῶν τοῦ φονευθέντος. Ἐν-
επιστεύθη εἰς τὰ δικαστήρια τὴν φρον-
τίδα τῆς ἀναζητήσεως καὶ τιμωρίας
τῶν ἐνόχων. Ἐν τῷ βραχυτάτῳ τούτῳ
διαστήματι τοῦ σταδίου του, ἀπέβλε-
ψεν οὗτος ὅλως ἰδιαιτέρως εἰς τὴν
ἐθνικὴν βιομηχανίαν καὶ τὴν γεωρ-
γίαν. Ἐρρέθη περὶ αὐτοῦ ἡ ἐξῆς ρῆ-
σις· «Θέλω ἵνα ἐντὸς ὀλίγου ἐργατι-

κός βοῦς ἐκτιμᾶται καθ' ὅλην τὴν Αἰθιοπίαν μᾶλλον πολεμικοῦ ἵππου".

Ἀξιοθαύμαστος λόγος ὅστις ἔμελε νὰ μὴ ἔχη ἢ τὴν ἐπιρροὴν ἐνὸς ἥχου ἀνεν ἀντηχήσεως!

Ἡ πρὸς τὰ ὑπέρτατα αὐτοῦ διακωμάτα ζηλοτυπία του καὶ πρὸς πᾶν ὅ,τι ἐνόμιζεν ὅτι ἔμελλε νὰ τὰ παρὰβιάσῃ, ἢ κεινοδοξία τοῦ νὰ συνδέσῃ σχέσεις καὶ συμμαχίας μετὰ τῶν μεγάλων Εὐρωπαϊκῶν δυνάμεων ἐν ἴσῃ μοίρᾳ, ἢ ὑπερεξημμένη ὑπὸ τῆς τύχης καὶ τῆς ἀμαθείας τεθραμμένη ἐκείνη ἀλαζονεία ἔνεκα τῆς ὁποίας τῷ ἥττο ἀδύνατον νὰ νομίζῃ ὅτι ἦσαν ἐν τῷ κόσμῳ μονάρχαι μεγάλοι ὡς αὐτὸν, ταῦτα πάντα ἦσαν ἐν αὐτῷ σκόπελος καθ' οὗ ὤφειλον νὰ συντριβῶσι καὶ τὰ περὶ μεταρρυθμίσεως σχέδιά του καὶ ἡ δύναμις του καὶ ἡ ζωὴ του.

Ἡ ἀμαυρὰ αὕτη ὅψις τοῦ χαράκτῆρος τοῦ Θεοδώρου ἐκδηλωθεῖσα ἐκ τῆς μέθης τῶν ἐπιτυχιῶν του καὶ ἐκ τῆς ἰλιγγιώδους παραφροσύνης ἥτις προσκολλᾶται εἰς τὴν αὐτοκρατορίαν, ἔπρεπε νὰ λάβῃ τερατώδεις διαστάσεις κατὰ τὴν ὥραν τῶν ἀντιστάσεων καὶ τῶν ἀντιστρόφων.

Ἡ ὥρα αὕτη ἦδη ἐσήμανε τῷ 1863. Εἶνε γνωστὸν εἰς ὁποῖαν διάθεσιν εὗρεν ὁ περιηγητὴς καὶ πρόξενος γάλλος κύρ. Λεζάν τότε τὸν βασιλέα τῶν βασιλέων τῆς Αἰθιοπίας.

Ἡ θάρβαρα συμπεριφορὰ πρὸς ἓνα πρόξενον τῆς Γαλλίας ἐνεκαίνισε περίοδον παρεκτροπῶν, καὶ παραβάσεων τοῦ διεθνoῦς δικαίου, ἥτις δὲν ἔμελλε νὰ τελειώσῃ εἰμὴ μὲ τὸν ὄλεθρόν του.

Μηνὶ Ὀκτωβρίῳ τοῦ αὐτοῦ ἔτους, ὁ ἱεραπόστολος κυρ. Στέρν, μέλλων νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς Εὐρώπην, ἐνόμισεν ὅτι δὲν ἡδύνατο νὰ σταθῇ εἰς Γονδάρ χωρὶς νὰ λάβῃ ἄδειαν ἀπουσίας παρὰ τοῦ Νέγους⁸ (Negus), ὅστις ἐστρατο-

πέδευε τότε μετὰ τοῦ στρατοῦ του εἰς τὰ περὶ ἐκείνης τῆς πρωτεύουσας. Ἐξητήτατο λοιπὸν παρὰ τοῦ Θεοδώρου νὰ τὸν ἀκροασθῇ.

Ὁ κύρ. Στέρν, συγγαρεὺς βιβλίου⁹ ἐκτιμηθέντος, εἶχεν ἤδη διὰ τὴν δημοσίευσίν του περιπέσῃ εἰς τὸ ἐξαιρετικὸν μῖσος τοῦ δεσπότη ἐκείνου, οὐχὶ διότι ἐφάνη φειδωλὸς εἰς τὸ ἐγκώμιον αὐτοῦ, ἀλλὰ διότι ἐν ἰδιαιτέρῳ τινὶ κεφαλαίῳ ἀφιερωθέντι εἰς τὴν βιογραφίαν του καὶ γραφέντι μετὰ λίαν ἐπισεικτοῦς γραφίδος, κατὰ τὴν γνώμην μας, καὶ θαυμασίας μεροληψίας, ὁ ἱεραπόστολος εἶχε διηγηθῇ ὅτι ἡ μήτηρ τοῦ Θεοδώρου μετὰ τὸν θάνατον τοῦ συζύγου τῆς, μικροῦ ἀρχηγοῦ εὐγενoῦς, ἀλλ' ἄνευ πλοῦτου, ἠναγκάσθη ἵνα πορίζηται τὰ πρὸς τὸ ζῆν καὶ ἵνα ἀναθρέψῃ το τέκνον τῆς, νὰ ἐμπορεύηται τὸ Κοῦσσο (Kusso)! ¹⁰ Ὁ Θεόδωρος, εἰ ἐνεφορεῖτο τοῦ νεωτέρου πνεύματος, ἤθελεν ἐκλάβει τὴν ἐκφρασιν ταύτην ὡς συντελοῦσιν εἰς ἔπαινον τῆς μητρὸς αὐτοῦ καὶ εἰς δόξαν τῶν προσωπικῶν του προτερημάτων· πλην ἔνεκα τῶν παλαιῶν προλήψεων τῶν ἀνατολιτῶν μοναρχῶν αὐτὸς δὲν ἐθεώρησε τοῦτο εἰμὴ προσβολὴν, ἐμπαιγμὸν τῆς ἀξιώσεώς του ὅτι κατήγετο ἐκ τοῦ Δαβίδ, τοῦ Σολομῶντος καὶ προσέτι ἐκ τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου!!! καὶ κατέταξεν ἐν τοῖς ἐγγλήμασι καθοσιώσεως πάντα ὑπαινιγμὸν πρὸς τὸν παρενοχθέντα τοῦτον καταβιβασμὸν τῆς μητρὸς του.

Ὡς πρὸς τὰς τρομερὰς συνεπειὰς ἃς περ ἔσχε διὰ τὸν κυρ. Στέρν ἢ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου προκληθεῖσα συνέντιυξις, θέλομεν ποιῆσαι αὐτὴν γνωστὴν, μεταφέροντές την ἐκ τῆς διηγήσεως ἣν πρὸ μικροῦ ἐδημοσίευσεν ὁ γενναῖος ἱεραπόστολος. ¹¹

9) Παρ.πληνήσεις μεταξὺ τῶν Falaschas ἐν Ἀβυσσινίᾳ.

10) Ἀντίδοτον ἐραστήριον κατὰ τῆς ταπεινῆς, ἐπιδημικῆς νόσου ἐν Αἰθιοπίᾳ

11) Ὁ αἰγυμάλωτος ἱεραπόστολος London 1869.

«Υπηρέτης τις τοῦ Νέγους ἦλθεν ἵνα με εἰδοποιήσῃ ὅτι ἡ Α. Μεγαλειότης εἶχεν ἀριστήσῃ. Ἐν τῇ βασιλικῇ σκηνῇ εἶχεν ἐπὶ τέλους κενώθῃ καὶ τὸ τελευταῖον ποτήριον τοῦ ὑδρομέλιτος, κατεβρώθησαν δὲ τὰ τελευταῖα τεμάχια ὧμου κρέατος· ὁ τελευταῖος θιάσος τῶν μεθύσων ἐξηφανίσθη ὅτε ἀφηρέθησαν τὰ περικυκλοῦντα τὴν σκηνὴν περιφράγματα, καὶ ὁ Θεόδωρος περιεστοιχισμένος ὑπὸ ἡμισείας δωδεκάδος ἀξιωματικῶν καὶ τινων ὑπηρετῶν, ἐφάνη σοβαρῶς ἐν ὑπαίθρῳ. Οἱ σύντροφοί μου ἀμέσως κατεκλίθησαν ἐπὶ τῆς κόνεως, ἐνῶ ἐγὼ, χωρὶς νὰ μιμηθῶ τὴν δουλικὴν αὐτῶν πράξιν, ἔκαμον ταπεινὴν καὶ εὐλαβὴ ὑπόκλισιν.

—Πλησιάζατε, μοὶ ἔκραύγασαν τὰ πρόσωπα τῆς βασιλικῆς ἀκολουθίας.

Ἰπῆκούσα, καὶ προυχώρησα ὀλίγα βήματα.

—Ἐτι πλησιέστερον, ἐπανάλαβον πολλὰ στεντόρειαι φωναί.

Ἐκαμον ἐτέραν κίνησιν πρὸς τὰ ἑμπρός.

—Τί θέλετε; με ἠρώτησε σκληρῶς ὁ Νέγους ἀναζωπυρούμενος καὶ ἐρεθιζόμενος ἐκ τῆς πόσεως.

—Εἶδον τὴν σκηνὴν τῆς μεγαλειότητητός σου, ἀπήντησα, καὶ ἦλθον ὅπως προσφέρω τοὺς ταπεινοὺς μου ἀσπασμούς καὶ τὰ σεβάσματά μου εἰς τὴν Μεγαλειότητά σου.

—Ποῦ πορεύεσθε;

—Ἐὰν εὐδοκήσῃ ἡ Μεγαλειότης σου νὰ με ἀπολύσῃ, σκοπεύω νὰ ὑπάγω εἰς Μασσούας. (4)

—Καὶ διατί ἦλθετε εἰς Ἀβυσσινίαν;

—Ἡ ἐπιθυμία τοῦ νὰ διαδώσω τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἐν τοῖς ὑπηκόοις τῆς Μεγαλειότητός σου, ἀπήντησα, μοὶ ὑπηγόρευσε ταύτην τὴν ἐπιχείρησιν.

—Δύνασθε νὰ κατασκευασθετε τηλεβόλα;

—Ὁχι. Μεγαλειότατε.

—Ψεύδεσθε.

Τοιαύτη ἡ λακωνικὴ ἀπάντησίς του. Μεθ' ὃ στραφεῖς με βλοσυρὸν βλέμμα

πρὸς τὸν Ναγουζέον, ὅστις ἦτο συνέταιρός μας καὶ ὑπηρέτης τοῦ προξένου Καμερὸν, τῷ ἐζήτησε δι' ὑπερφιάλου ὕφους τὸ ὄνομα τοῦ τόπου του.

—Εἶμαι ἐκ τοῦ Τίγγε, (7) ἀπεκρίθη τρέμων ὁ πτωχὸς ἐκεῖνος ἄνθρωπος.

—Καὶ εἰσθε ὁ ὑπηρέτης ἡ ὁ διερμηνεύς τοῦ λευκοῦ τοῦτου ἀνθρώπου;

—Ὁχι, Μεγαλειότατε· ἐγὼ εἶμαι τῆς ὑπηρεσίας τοῦ προξένου Καμερὸν, καὶ μόνον ὑπάγω μέχρις Ἀδουα (4) (Adwa) ὅπως ἴδω τὴν οἰκογένειάν μου.

—Δειλὸν θνησιμαῖον! εὐτελεῖς κυνάριον! ὀνάριον τσεηπός! τολμᾷς νὰ συζητῇς με τὸν βασιλέα σου; Ἄς ῥιφθῇ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ὁ ἄθλιος, καὶ μὰ τὸν θάνατόν μου! ἄς ραβδισθῇ ἕως οὐ μὴ μείνῃ ἔτι πνοὴ ζωῆς ἐν τῷ ἀναξίῳ δέρματί του.

Ἡ διαταγὴ ἐξετελέσθη ταχέως, ἐκεῖνος δὲ ὁ δυστυχὴς ἀβλαβὴς ἄνθρωπος, ἄνευ πάλης, ἄνευ φωνῆς ἡ δισταγμοῦ, ἀνετράπη βιαίως χαμαὶ, καὶ ἐν τοῖς ἀλλαλάγμασι τοῦ ἀγρίου μονάρχου, ἰσχυρῶς τυπτόμενος ὑπὸ τῶν ροπάλων τῶν δημίων, ἐν ἀκαρεῖ ἐγένετο ἄμορφον καὶ ἡκρωτηριασμένον πτώμα.

—Εἶνε τις ἄλλος ἐκεῖ κάτω, ἐφώναξεν ὁ τύραννος; φονεύσατε καὶ αὐτόν.

Ἐκεῖνος ὁ ἄθλιος, εἰς σημερινὴν εὐρισκόμενος ἀπόστασιν, ἐν τῷ ἅμα ἐσύρθη παρὰ τὸ ἄπουν σῶμα τοῦ συντρόφου του, καὶ χωρὶς οὐδὲ κἄν μίαν μόνην λέξιν νὰ προφέρῃ ἡ συλλαβὴν, ἥτις ἠδύνατο τρόπον τινὰ νὰ παροργίσῃ ἐκεῖνον τὸν τύραννον κατεδικάσθη νὰ συμμερισθῇ τὴν αὐτὴν τύχην. Ἐγὼ ἤμην περίτρομος, ἐννεός, κατάπληκτος. Ἐν τῇ παραχῇ μου, χωρὶς νὰ τὸ αἰσθανθῶ, ἔφερον τὴν χεῖρα ἡ τὸν δάκτυλον εἰς τὰ χεῖλη μου· τοῦθ' ὅπερ ὁ ἀπηνῆς Δεσπότης ἠρμήνευσεν ὡς πρόκλησιν, καὶ ἄνευ οὐδεμιᾶς παρατηρήσεως ἡ ἐπιπλήξεως, ὤρμησε κατ' ἐμοῦ, ὡς λέων κατὰ τῆς λείας του, μετὸ πιστόλιον ἐν τῇ χειρί. Ἐν ριπῇ ὀφθαλμοῦ εἶδον τὸ στίλβον ὄπλον σπιν-

θηροβολοῦν εἰς τὰς ἀκτῖνας τοῦ δύν-
τος ἡλίου· ἀλλ' εὐθὺς ὡς ἂν οὗτος εἶχε
κατασχεθῇ ἐν τῷ φονικῷ σκοπῷ του
ὑπὸ ἀοράτου δυνάμεως, τὸ πιστόλιον
ἀπεκρούθη ἐν τῇ θήκῃ τῇ κρεμαμένη
ἐκ τῆς ζώνης του.

—Ρίψατέ τον χαμαί, πετάξατέ του τὰ
μουελά (12) φονεύσατέ τον! ὑπῆρξαν αἱ
λέξεις αἱ πλήξασαι τὸ οὖς μου θανατί-
μως. Ἐν ριπῇ ὀφθαλμοῦ μὲ ἐξέδυσαν τῶν
ἐνδυμάτων μου, μὲ ἀνέτρεψαν καὶ
ἐλειποθύμησα. Ὡς κεκραυγόμενος, ἀ-
ναίσθητος, σχεδὸν ἄνευ ζωῆς, ἐξε-
ρχομένου ποταμηνδὸν αἵματος τοῦ ἐκ τοῦ
κατεσπαργμένου μου σώματος καὶ
τῶν διαμεμελισμένων μυόνων μου, ἐ-
σύρθη ἐν τῷ στρατόπεδον οὐχὶ ἵνα
τεθῶ ἐν τοῖς δεσμοῖς, ὡς προσετάχθη-
σαν οἱ φύλακές μου, ἀλλ' ἵνα ταφῶ,
ὡς αὐτοὶ διελογίζοντο καὶ καθὼς ἐγὼ
τὸ ἤκουσα ἐκ τοῦ ἰδίου αὐτῶν στό-
ματος.»

Ἐπιζήσας ὡς ἐκ θαύματος τοῦ ἀ-
φρικανικοῦ ἐκείνου κνουτ, ὁ κύριος Στέρν
ἐδέθη, καθαιμάσσω, ἀλύσει καὶ με-
τεφέρθη εἰς τὸ φρούριον Μάγδαλα, ἐν-
θα περιωρίσθη ἐν κοινῇ φυλακῇ, ἡ
τις ὑπερεχέλιξε δεσμωτῶν ἰθαγενῶν.

Μετά ἓνα μῆνα συνητήθη μὲ τὸν
Λαυρέντιον Κέρανς, πτωχὸν νέον Ἰρ-
λανδὸν, ὅστις ἔλθων εἰς Γόνδαρ ὅπως
ἐκτελέσῃ παρὰ τῷ προξένῳ Καμερόν
τὰς λειτουργίας γραμματέως, προσέ-
φερε κατὰ κακὴν μοῖραν πρὸς τὸν
Νέγους ὥραιον τινὰ εὐρωπαϊκὸν τάπη-
τα οὗτινος τὸ σχέδιον ὑπῆγετο εἰς
τὴν κατηγορίαν τῶν ἐγκλημάτων κα-
θοσιώσεως. Παρίστανε δὲ μίαν τῶν
κυνηγετικῶν ἐπιχειρήσεων τοῦ Γεράρδ,
τοῦ φινέως τῶν λεόντων· καὶ ἰδοὺ
πῶς ὁ Θεόδωρος ἐζήγησε τὸ παρ' ἡ-
μῖν δημῶδες τοῦτο ἀντικείμενον. Ὁ
Γεράρδ, ἐν ἐνδύματι σπαχί (spahi),
ἦν τὸ σύμβολον τῆς Τουρκίας. Ὁ
λεὼν ἦτο αὐτὸς ὁ ἴδιος, παλαιὸν κα-

τὰ τῶν προσβολῶν ἐκείνης τῆς δυνάμε-
ως... λοιπὸν ἐν δεσμοῖς καὶ φυλακῇ ὁ
δυσσιώμιστος κομιστὴς τοῦ ὑβριστικοῦ
ἐκείνου γρίφου, ἐν δεσμοῖς καὶ φυλακῇ
ἐπίσης πάντες αἱ ἱεραπόστολοι, ἐφ'
ὧν ἡδυνήθη εἰς τὸ ἐξῆς ὁ Θεόδωρος
νὰ βάλῃ τὴν χεῖρα· κατὰ τὰς πρῶ-
τας δὲ ἡμέρας τοῦ 1864 ἡ Ἀγγλία
ἦλθεν εἰς γνῶσιν, οὐχὶ ἄνευ ἐκπλήξεως
καὶ τινος συγκινήσεως, τοῦ ὅτι ὁ
διπλωματικὸς αὐτῆς πράκτωρ Καμε-
ρόν ἐλθὼν ἵνα διαμαρτυρηθῇ κατὰ
τῆς εἰς τοὺς ὁμοφύλους ἐπιβληθείσης
ἀναξίας ἐκείνης ὑποδοχῆς, συμμετέ-
σχε τῆς κοινῆς αὐτῶν τύχης.

Μετ' οὐ πολὺ, ἐπιστολὴ τις τοῦ
προξένου, γραφείσα διὰ μολυβδοκονδύ-
λου ἦλθεν εἰς χεῖρας τοῦ ὑπ' αὐτὸν
ὑποπροξένου τῆς Μασσούαχ, ἐν ᾗ οὗ-
τος ἐγνώστοποιε τὸν ἀριθμὸν καὶ
τὰ ὀνόματα τῶν ὁμοιοπαθῶν του, καὶ
ὑπηγόρευεν ὅτι ἡ ἀπελευθέρωσις των ἐ-
ξηρτάτο ὅλως ἐκ τῆς ἀποστολῆς πρὸς
τὸν Νέγους φιλόφρονος ἀπαντήσεως
εἰς ἐπιστολὴν ἣν αὐτὸς διηύθυνε πρὸς
μηνὸς τῇ βασιλίσει τῆς Ἀγγλίας.

Μετά τινα δισταγμὸν πολὺ φυσικὸν
ὁ Φόρειν Ὁφφίς ἀπεφάσισε νὰ ἀπο-
στείλῃ πρὸς τὸν δύσκολον (13) (schiz-
zinoso) καὶ ἰδιότροπον βασιλέα τῶν
βασιλέων τὴν αἰτηθεῖσαν ἐπιστολὴν,
καὶ ἐπεφόρτισε μὲ τὴν δυσχερῆ καὶ
ἐπικίνδυνον ἐντολὴν τοῦ νὰ τὴν φέρῃ
εἰς τὴν διεύθυνσίν της, τὸν κύριον
Hormuzd Ράσσαμ, πράκτορα αὐτοῦ
πολιτικὸν ἐν τῇ τοπαρχίᾳ τοῦ Ἀδεν,
Ἀρμενικῆς καταγωγῆς, ὅστις διὰ τὴν
προκαταρακτικὴν του ἀνατροφὴν καὶ
διὰ τὴν μακρὰν του πείραν ἐν τῇ ἀ-
νατολικῇ διπλωματίᾳ ἐφάνη ἐπιτη-
δειότερος εὐρωπαίου εἰς τὸ νὰ πε-
λαγοδρομήσῃ μετ' ὑπομονῆς ἐν μέσῳ
τῶν σκοπέλων καὶ τῶν καταγιγιδῶν
τῆς αὐλῆς τῆς Αἰθιοπίας.

12) Φράσις δημῶδης ἀνάλογος τῇ ἰταλ. (fategli saltar le cervella).

13) Παράξενον, ὡς συνήθως λέγεται, ὅστις δι-
σκόλως εὐχαριστεῖται ἢ μάλλον εἰς οὐδὲν εὐχα-
ριστεῖται.

Οὐδέποτε τῶντι ὑπομονὴ πρέσβεως ὑπεβλήθη εἰς παρομοίαν δοκιμασίαν.

Ἀποδᾶς εἰς Μασσούχ τῇ 23 Ιουλίου 1864 μετὰ τοῦ δόκτ. Βλάνκ, ἱατροῦ ἁγγλου, ὃς εἶχεν ἐπιτύχῃ τὴν χάριν τοῦ νὰ τὸν συνοδεύσῃ, ὁ κύριος Ράσσαμ εὐθὺς τὴν ἐπομένην ἐγνωστοποιεῖ τῷ Θεόδωρῳ διὰ τῶν μᾶλλον εὐλαβῶν φράσεων ὅτι, καθὰ κομίζων δι' αὐτὸν ἐπιστολὴν τῆς Α. Μ. τῆς βασιλίσσης τῆς Ἀγγλίας, ἐπεθύμει νὰ παραδώσῃ αὐτὴν εἰς τὰς ἰδίαις του χεῖρας· παρεκτὸς δὲ παρεκάλει τὴν Μεγαλειότητά του, τὸν Νέρους, ὅπως τῷ φανερώσῃ τὴν ἀπόφασίν του ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης, καὶ τῷ πέμψῃ ὁδηγόν τινα εἰς Μασσούχ.

Ὅσοι δυσχερεῖς ἤθελον εἶνε αἱ συγκοινωνίαι ἐν Ἀβυσσινίᾳ, ἡ ἀπάντησις τοῦ Θεοδώρου ἠδύνατο νὰ φθάσῃ ἐν τὸς μὴνός τὸ πολὺ· ἀλλ' αὐτὸς πρὸς ἐμπαιγμὸν ἔκαμεν ὥστε νὰ περιμένεται αὕτη ἐπὶ ἔν ἔτος. Ἡ ἀπάντησις αὕτη οὔτε σφραγίδα φέρουσα, οὔτε ὑπογραφήν, ἀπέχουσα τοῦ νὰ ᾖ φιλόφρων καὶ εὐγενής, περιωρίζετο εἰς ἀσυνάρτητόν τινα ἀπαρίθμησιν αἰτιάσεων ἐναντίον τῶν αἰχμαλώτων τῶν Μαγδάλων, ἐφαίνετο δὲ ἔργον μᾶλλον ἀνοήτου ἢ λογικοῦ ἀνθρώπου, καὶ ἐν τέλει διέτασσε τὸν ἁγγλον πρεσβευτὴν νὰ ὑπάγῃ ἵνα εὕρῃ αὐτὸν διὰ τῆς μικρᾶς καὶ νοσώδους ὁδοῦ τοῦ Σουδάν τῆς Νουβίας, ὅπου ἐπεδήμει τότε ἡ χολέρα.

Τὴν 45 Ὀκτωβρίου, ἡ πρεσβεία εἰς ἣν προστετέθη ὁ τοποτηρητὴς Πριδδ, ἀφοῦ ἐπορεύθη εἰς Κάιρον καὶ Ἀδιν ἵνα ἀκούσῃ τὴν γνώμην τῶν ἀνωτέρων προκτόρων τῆς Μεγάλης Βρετανίας, ὠδεύσε βραδέως διὰ μέσου τῆς προδιαγεγραμμένης ὁδοῦ ἀπασχολήσασα πλεόν τῶν τριῶν μηνῶν· εἰς τὸ νὰ διατρέξῃ τοὺς σταθμούς.

Αὕτη συνήντησε τὸν Θεόδωρον εἰς τὴν μεσημβρινὴν ἐσχατιὰν τῆς Ἀβυσσινίας ἐν τῷ μυγῷ τοῦ Ἀάμοτ, ὅπου τὸν εἶχε καλέσῃ ἐξέγερσίς τις κατὰ τῆς δυνα-

στείας του, καὶ ὅπου κατὰ τὴν ἐκφρασίν τοῦ κυρίου Βλάνκ αὐτὸς εἶχε διασκεδάσῃ ὑπερμέτρως, καταβλῶν αὐτὴν διὰ τῆς λεηλασίας, τῆς πυρκαϊᾶς καὶ τῆς δολοφονίας. Ἐν ζῶνῃ ἡμεροδρομιῶν τινῶν, περὶ τὴν αὐτοκρατορικὴν στρατοπέδουσιν οὐδὲν ἀνθρώπινον ἔβλεπέ τις, οὔτε κτῆνος οὔτε πτωχὴν τινα καλύβην ὑπομειδιῶσαν πρὸς τὸν ἥλιον.

Ἐκεῖνο τὸ στρατόπεδον, τερατώδης μηχανὴ ἥτις ἐφαίνετο κενοῦσα τὰ περὶ αὐτὴν καὶ ζωοποιούσα ἀπαξάπασαν τὴν αὐτοκρατορίαν, συνήνου ἐν τῇ παρεμβολῇ του πεντήκοντα χιλιάδας στρατιωτῶν, καὶ πενταπλάσιον ἀριθμὸν σκευοφόρων, ἱπποκόμων ἢ γυναικῶν ἐπιφορτισμένων ὅπως πρᾶσσευάζωσι τὸ ποτὸν καὶ τὸν ἐπιούσιον ἄρτον τοῦ πλήθους ἐκείνου.

Ἐκεῖ ἐν βαρβάρῳ πομπῇ καὶ ἐν ἐθιμοτυπίᾳ, ἀνέμνησαν εἰς τοὺς Ἀγγλους τὰς παρὰ τῶν Ἀλβαρεζ καὶ Λόβο ἐκθέσεις. Ὁ Θεόδωρος ἐδέχθη εἰς ἀκρόασιν τῇ 25 Ἰανουαρίου 1866 τοὺς ἀπεσταλμένους τῆς Βασιλίσσης Βικτωρίας.

Προδῆλως κολακευθεὶς ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς βασιλίσσης τῆς Ἀγγλίας, ἥς οἱ ὅροι ἐφθασαν λίαν παραμεμορφωμένοι ἢ ἐξησθενισμένοι διὰ τῆς ἀνατολικῆς φρασεολογίας δύο μεταφράσεων (ἀραβικῆς καὶ amharica), ὁ Θεόδωρος ἐφάνη οὐχ ἥττον ἱκανοποιημένος διὰ τὴν ὑπομονὴν ἣν ὁ κύριος Ράσσαμ καὶ οἱ δύο αὐτοῦ σύντροφοι ἀντέταξαν εἰς τὰς ἀπεριγράπτους ἀηδίας τῆς ἐν Μασσούχ διατριβῆς των, ὡς καὶ εἰς τὰς παρενοχλήσεις τῆς μικρᾶς πορείας των. Ἐν ταῖς συνεντεύξεσιν αἰτίνας ἔλαβον χώραν μετὰ τὴν ἐπίσημον ὁμήγυριν τῆς ὑποδοχῆς, αἰσχύσεις του μετὰ τῶν ἁγγλῶν ἀπεσταλμένων ἐγένοντο καὶ φιλικώτεραι· ἐχάρη μεγάλως ὅτι εὗρεθῇ μὲ ἀνθρώπους οὕτω σοφοὺς καὶ διαφρόνους τῶν συμπατριωτῶν αὐτῶν κατὰ τῶν ὁποίων ἠναγκάσθη λίαν ἀκουσίως του νὰ ἐξαγριω-

θῆ· ἤθελε καὶ εἰς τὸ ἐξῆς νὰ λησμονήσῃ τὰ παράπονά του, χάριν τῆς βασιλείσεως καὶ τῶν ἀγγελιοφόρων της».

Ἐπειτα τοὺς προσεκάλεσε νὰ ἔλθωσιν εἰς Κουράτα, δευτέραν πόλιν τῆς Ἀβυσσινίας διὰ τὴν ἰσχύν της καὶ τὸν πλοῦτον, ὅπου ἤθελε τοῖς παραδώσει τοὺς εὐρωπαϊοὺς αἰχμαλώτους τοὺς κρατούμενους ἐν Μαγδάλοις εἰς ὧν τὴν πλήρη ἐλευθερίαν οὐδένα ἄλλον ὅρον ἔθετεν εἰμὴ δημοσίαν τινὰ πράξιν διαλλαγῆς καὶ λήθης.

Ἐκ τῆς Κουράτης ἀκριβῶς, ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς ὄχτης τῆς λίμνης Γάνας, παρὰ τὸ σημεῖον ἐξ οὗ ἔχει τὴν ἐκβολὴν ὁ Ἀββάι ἢ Κυανοῦς Νεῖλος, ὁ κ. Ράσσαμ τάχιστα συναντηθεὶς ὑπὸ τῶν πατριωτῶν του ἐκ τῆς Δέβρα-Ταθὺρ καὶ Μαγδάλων, ἀπέστειλε τὰς καλὰς ταῦτας εἰδήσεις πρὸς τὴν κυβερνήσιν του κατὰ τὴν 14 ἢ 15 Ἀπριλίου 1866. Περμφεῖσθαι αὐταὶ πρῶτον εἰς Ἀδεν καὶ δημοσιευθεῖσαι ὑπὸ τῶν ἐφημερίδων τῆς Βομβάης, ἔφθασαν ἐν Ἀγγλίᾳ ὅτε ἀρίκετο ὁ κ. Φλάδ, ἐκεῖνος ἐκ τῶν εἰς Ἀβυσσινίαν ἀπεσταλμένων εἰς δὲ ὁ Θεόδωρος ἀπένευμε μείζονας τιμὰς, καὶ πρὸς τὸν ὁποῖον ὁ ἰδιότροπος ἐκεῖνος δεσπότης ἐνεπιστεύθη τὴν ἐντολὴν τοῦ νὰ κομίσῃ πρὸς τὴν βασιλίσσαν Βικτωρίαν ἐπιστολὴν ἀναθέτουςαν τὸ πᾶν ὑπὸ συζήτησιν.

Αὐτὸς οὐχὶ μόνον δὲν ἀπέδιδε τὴν ἐλευθερίαν εἰς τοὺς πρώτους αἰχμαλώτους του, ἀλλ' ἐκράτει ὡς ἐνέχυρον τὸν κ. Ράσσαμ μετὰ τῶν συνεταίρων του, ἕως οὗ ἡ ἰσχυρὰ χαρίεσσα σύμμαχος του βασιλίсса τῆς Ἀγγλίας τῷ πέμψῃ εἰς ἀντάλλαγμα ἀριθμὸν τινὰ ὀπλοποιῶν, ἐργατῶν καὶ βιομηχάνων ἄρκοῦντα ὅπως καταστήσῃ σεβαστὰ τὰ χυτήριά του, τοὺς ναυστάθμους καὶ τὰ ὀπλοποιεῖα ἅτινα ἐπεθύμει νὰ δημιουργήσῃ ἢ σχεδιάσῃ.

Ἐὰν δὲν ἦσαν ρητοὶ οἱ ὅροι οὗτοι, τοιαύτη ὅμως ἦτο ἡ ἔννοια τῆς ἐπιστολῆς τῆς μᾶλλον ἄλλοκότου ἣν ἦτο

ΖΑΚ. ΑΝΝ. ΕΤΟΣ Γ'.

δυνατὸν νὰ δεχθῇ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας ἄρχων μεγάλης εὐρωπαϊκῆς δυνάμεως. Μετὰ τινὰς μῆνας ἐγνώσθη ὅτι οἱ κύριοι Ράσσαμ, Βλάνκ καὶ Πριδὸ εἶχον ἀκολουθήσῃ εἰς Μάγδαλα τοὺς αἰχμαλώτους οὓς ἐνόμισαν ὅτι δύνανται νὰ ἐλευθερώσωσι, καὶ ὅτι, κατὰ τὴν παράδοσιν ἐκείνου τοῦ φρουρίου, καὶ αὐτοὶ ἠχμαλωτίσθησαν ἐν αὐτῷ.

Ἡ ἐν Ἀγγλίᾳ κοινὴ γνώμη ἕως τότε πολὺ ὀλίγον ἐνδιεφέρετο περὶ τῆς τύχης τῶν δεσμωτῶν ἀποστόλων· ἀδίκως ἢ δικαίως κατεδίκασε τὸν πρόξενον Καμερόν ὅτι προέβη πέραν τῶν ἐδηγιῶν του καὶ διήγειρε δι' ἀπρονοήτου ἐπιχειρήσεως τὴν ὀργὴν ἢ τὰς ὑποφίας τοῦ Θεοδώρου· ἀλλ' ἡ κατακράτησις ἐνὸς ἐντολοδόχου τῆς βασιλείσεως ἀποσταλέντος ἵνα ἐπικαλεσθῇ τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ προξένου καὶ τῶν συντρόφων του, ὑπήγετο εἰς τὴν κατηγορίαν ἐκείνων τῶν πράξεων πρὸ τῶν ὁποίων ἐν ἔθνος δὲν δύναται νὰ διαστάσῃ ἄνευ αἰσχύνης· δι' ὃ ἡ Ἀγγλία ἔκρινεν ὅτι ἤλθεν ὁ καιρὸς ἵνα τὰς μακροθύμους ἀναβολὰς τῆς διπλωματίας διαδεχθῇ ἡ βία.

Ἐπέμφθη στόλος ἐν τῇ ἐρυθρᾷ θαλάσῃ καὶ περὶ τὸ φθινόπωρον τοῦ 1867 στρατιὰ, ἐφοδιασθεῖσαι ὑπὸ τῆς προεδρείας τῆς Βομβάης, ἀπεβιβάσθη εἰς Ζούλαν, τὴν ἀρχαίαν Ἀδουλιν.

Θέλομεν ἀφήσει ἤδη τὸν λόγον εἰς τὸν δόκτ. Βλάνκ.

(ἀκολουθεῖ)

Τρομερὸς τις φλυαρος, ἐπιπίπτων κατὰ τοῦ Ἀριστοτέλους τὸν κατεβασάνιζε δι' ἄλλοκότων καὶ τεραστίων διηγήσεων, —Λοιπὸν, ἐν τέλει τῷ εἶπε, πῶς δὲν ἐκπλήττεσθε διόλου;— Ὅ,τι μὲ ἐκπλήττει, ἀπεκρίνατο ὁ Ἀριστοτέλης, εἶνε ὅτι ἔχομεν ὧτα νὰ σὲ ἀκούωμεν, ἐνῷ ἡ φύσις μᾶς ἔδωκε πόδας νὰ σὲ ἀποφεύγωμεν.